

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 495/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Kemijoki Oy:n velvoitteista kansallisen kalatiestrategian toteuttamisessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Halmenpään /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 495/2017 vp:

Millä tavalla valtio aikoo Kemijoki Oy:n suurimpana omistajana edistää yhtiössä kansallisen kalatiestrategian ja muiden kansallisesti ja EU-tasolla hyväksytyjen vaelluskalojen luontaisen elinkierron parantamiseen tähtäävien strategioiden ja velvoitteiden toteuttamista ja

aikooko valtio ohjata Kemijoki Oy:tä vastuulliseen toimintaan kalatalousvelvoitteiden muutoshakemusprosessissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kemijoki Oy:n tehtävänä on tuottaa kotimaista päästötöntä vesisähköä. Vesivoima on tärkein uusiutuvan sähköntuotannon muoto Suomessa. Sillä tuotetaan Suomessa uusiutuvasta sähköenergiasta yli puolet. Kemijoki Oy tuottaa noin kolmanneksen Suomen vesisähköstä. Vesivoima on säätövoimaa, joka mahdollistaa säästä riippuvan tuuli- ja aurinkoenergian tuotantomuotojen lisäämisen Suomen sähköjärjestelmään. Näiden tuotantomuotojen lisääminen on välttämätöntä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Vesivoima turvaa osaltaan koko sähköjärjestelmän toimintaa ja on siten olennainen osa Suomen huoltovarmuutta.

Kemijoki Oy:n lupavelvoitteet ovat lupaviranomaisten ja tuomioistuinten määräämiä. Kemijoki Oy:n toiminta on lainmukaista ja se täyttää kansallisen ja EU:n lainsäädännön vaatimukset. Vesitalousluvilla on pysyvyysuojia, ja yhtiöllä on oikeus harjoittaa pitkäjänteistä toimintaa tämän mukaisesti.

Toinen tärkeä näkökohta on kansallisissa strategialinjauksissa korostettu vapaaehtoisuus ja yhteistyö. Kemijoki Oy on ollut ja on aktiivinen pyrkien yhteistyössä muiden osapuolten kanssa löytämään kestäviä ratkaisuja vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Yhtiö toteuttaa vapaaehtoisten toimien myötä enemmän kalataloustoimia, kuin siltä lainsäädännön tai lupamääräysten mukaan edellytetään.

Kirjallinen kysymys viittaa kansallisiin kalatie-, lohi- ja meritaimenstrategioihin yhteisen toimintalinjan perustana. Kyseisissä strategioissa on nimenomaan painotettu yhteistyötä ja vapaaehtoisia toimia. Lieksanjoki on hyvä esimerkki yhteistyöstä ja vapaaehtoisista toimista vaellus-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 495/2017 vp

kalakannan elvyttämiseksi. Kalastusalueet, ELY-keskus ja Kemijoki Oy ovat mukana rahoittamassa tätä työtä.

Kuten kirjallisessa kysymyksessä todetaan, Kemijoki kuuluu kalatierakentamisen kärkikohteisiin. Kemijoki Oy on mukana useissa vesistöalueen hankkeissa ja odottaa yhdessä sidosryhmien kanssa vastauksia kahteen merkittävään kärkihankehakemukseen.

Kemijoki Oy:lle yhteistyö on ensisijainen toimintatapa. Tästä hyvä esimerkki on Lapin liiton koordinoimana valmisteltu Kemi- ja Ounasjoen vaelluskalakantojen elvyttämiseen tähtäävä, koko vesistöalueen kattava pitkäjänteinen toimenpidesuunnitelma. Suunnitelman valmistelussa ovat olleet edustettuina kattavasti alueen kaikki sidosryhmät.

Lapin ELY-keskuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle jättämän hakemuksen myötä Kemijoen vesistöalueelle on esitetty poikkeuksellisen laaja ja moniulotteinen kokonaisuus, josta puuttuvat joen mittasuhteissa toimivat esimerkit maailmassa. Hakemuksessa määritellään sekä tavoitteet että keinot, vaikka niiden tehokkuudesta ja toimivuudesta ei ole näyttöä. Käytännössä tämä vaikeuttaa uusien innovaatioiden, kuten Kalasydän-pilotin toteutumista, vaikka niistä olisi saatu lupaavia tuloksia.

Kemijoki Oy:n omistajana valtiolle on tärkeää, että yhtiössä toteutetaan kansallisen kalatiestrategian ja muiden kansallisesti ja EU-tasolla hyväksytyjen, vaelluskalojen luontaisen elinkierron paranemiseen tähtäävien strategioiden ja velvoitteiden toteutumista. Samalla on korostettava sitä, että lähtökohtana vaelluskaloja ja velvoitteita koskevassa tarkastelussa pitää olla lainvoimaiset kalatalousvelvoitteet, ja kuten kyseisissä strategioissa on nimenomaan painotettu, yhteistyö ja vapaaehtoiset toimet. Kemijoki Oy:n lupavelvoitteet ovat lupaviranomaisten ja tuomioistuinten määräämiä ja yhtiö toimii niiden mukaisesti. Valtion kantana tulee olla, että voimassa olevaa kalatalousvelvoitetta noudatetaan, kunnes se mahdollisesti korvataan tarkistetulla velvoitteella.

Valtiolla ei ole Kemijoki Oy:n osakkeenomistajana ohjausvaltaa kalatalousvelvoitteiden muutoksenhakuprosessiin. Muutoksenhakuprosessista vastaavat Pohjois-Suomen aluehallintoviranomaiset. Edellä kuvatun selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että Kemijoki Oy on toiminut vastuullisesti tässä muutoshakemusprosessissa.

Helsingissä 4.12.2017

Elinkeinoministeri Mika Lintilä